

Annales

Instituti

Archaeologici

XII - 2016

Godišnjak

*Instituta za
arheologiju*

Nakladnik/Publisher

INSTITUT ZA ARHEOLOGIJU
INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY

Adresa uredništva/Editor's office address

Institut za arheologiju/Institute of Archaeology
HR-10000 Zagreb, Ulica Ljudevita Gaja 32
Telefon/phone 385 (0) 1 6150250
fax 385 (0) 1 6055806
e-mail: iarh@iarh.hr
<http://www.iarh.hr>

Glavni i odgovorni urednik/Editor in chief

Marko Dizdar

Izvršne urednice/Desk editors

Asja Tonc
Marina Ugarković

Tehničke urednice/Technical editors

Asja Tonc
Marina Ugarković

Uredništvo/Editorial board

Katarina Botić, Siniša Krznar, Ivana Ožanić Roguljić, Ana Konestra, Andreja Kudelić, Asja Tonc,
Marina Ugarković

Izdavački savjet/Editorial committee

Vlasta Begović, Marko Dizdar, Dunja Glogović, Snježana Karavanić, Goranka Lipovac Vrkljan, Branka Migotti, Kornelija Michreiter, Ante Rendić Miočević, Tajana Sekelj Ivančan, Tihomila Težak Gregl, Željko Tomičić, Ante Uglešić

Prijevod na engleski/English translation

Una Krizmanić Ožegović

Lektura/Language editor

Boris Beck (hrvatski jezik/Croatian)
Una Krizmanić Ožegović (engleski jezik/English)

Dizajn/Design

REBER DESIGN

Korektura/Proofreaders

Asja Tonc
Marina Ugarković

Računalni slog/Layout

Hrvoje Jambreč

©Institute of archaeology, Zagreb 2016.

SADRŽAJ

Arheološka istraživanja

- 10**   **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Gorana Kušić

Sotin – Srednje polje i Zmajevac, istraživanja višeslojnih nalazišta u Podunavlju 2015. godine

- 14**   **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar

Rezultati istraživanja nalazišta Batina – Sredno 2015. godine

- 19**   **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar
Marina Sečkar

Zaštitna istraživanja nalazišta AN 3B Beli Manastir – Sedmitar na trasi autoceste A5 Beli Manastir – Svilaj

- 24**   **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar
Marina Sečkar

Jagodnjak – Napuštene njive. Zaštitno istraživanje prapovijesnog i antičkog nalazišta na trasi autoceste Osijek – Beli Manastir

- 29**   **Hrvoje Kalafatić**
Mateja Hulina

Zaštitno arheološko istraživanje lokaliteta AN7B Čeminac – Vakanjac na dionici autoceste A5 Beli Manastir – Osijek 2014. i 2015. godine

- 36**   **Marko Dizdar**
Asja Tonc

Zaštitna istraživanja lokaliteta AN 2 Donji Miholjac – Vrancari

- 40**   **Katarina Botić**

Zaštitna arheološka istraživanja nalazišta AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica na južnoj obilaznici grada Donjeg Miholjca 2015. godine

- 46**   **Tatjana Tkalčec**

Prapovijesna, rimska i srednjovjekovna naselja na lokalitetu Donji Miholjac – Đanovci – zaštitna arheološka istraživanja u 2015. godini

- 59**   **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Asja Tonc

Donji Miholjac – Panjik – zaštitno istraživanje naselja sopotske i badenske kulture u Podravini

CONTENTS

Archaeological Excavations

- 10**   **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Gorana Kušić

Sotin – Srednje polje and Zmajevac, research of multilayered sites in the Danube region in 2015

- 14**   **Tomislav Hršak**
Tino Leleković
Marko Dizdar

Research results from Batina – Sredno site in 2015

- 19**   **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar
Marina Sečkar

Rescue excavation on the AN 3B Beli Manastir – Sedmitar site on the A5 Beli Manastir – Svilaj motorway route

- 24**   **Marko Dizdar**
Daria Ložnjak Dizdar
Marina Sečkar

Jagodnjak – Napuštene njive (Abandoned fields). Rescue archaeology of the Prehistoric and Antique site on the Osijek – Beli Manastir motorway route

- 29**   **Hrvoje Kalafatić**
Mateja Hulina

Rescue archaeological excavation at the AN7B Čeminac-Vakanjac site along the A5 Beli Manastir – Osijek motorway in 2014 and 2015

- 36**   **Marko Dizdar**
Asja Tonc

Rescue excavations of the AN 2 Donji Miholjac – Vrancari site

- 40**   **Katarina Botić**

Rescue excavations of the site AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica on Donji Miholjac southern beltway route in 2015

- 46**   **Tatjana Tkalčec**

Prehistoric, Roman, Late Antique and medieval settlements at the Donji Miholjac – Đanovci site – rescue archaeological excavations in 2015

- 59**   **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar
Asja Tonc

Donji Miholjac – Panjik – rescue research of a Sopot and Baden culture settlement in Podravina

**63 Zorko Marković
Katarina Botić**

Podgorač, Ražište – rezultati arheoloških istraživanja 2015. godine

71 Kornelija Minichreiter

Slavonski Brod – Galovo, arheološka istraživanja 2015. godine

77 Saša Kovačević

Istraživanja infrastrukture prapovijesnih naselja lokaliteta Nova Bukovica – Sjenjak, sezona 2015.

82 Marko Dizdar

Rezultati istraživanja groblja latenske kulture Zvonimirovo – Veliko polje u 2015. godini

86 Jadranka Boljunčić

Rezultati istraživanja arheoloških ljudskih ostataka sa srednjovjekovnoga groblja Zvonimirovo (sjeverna Hrvatska), u kontekstu koštanoga i CT dokaza o rijetkoj infratentorialnoj – mastoidnoj trepanaciji

**93 Daria Ložnjak Dizdar
Marija Mihaljević
Mario Gavranović**

Dolina – Babine grede – istraživanje kasnobrončanodobnoga naselja u Posavini 2015. godine

99 Tatjana Tkalčec

Kasnosrednjovjekovni arheološki kompleks Grubišno Polje – Šuma Obrovi – probna arheološka istraživanja u 2015.

113 Siniša Krznar

Torčec – Cirkvišće, arheološka istraživanja srednjovjekovnog i ranonovovjekovnog groblja 2015. godine

**117 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić**

Kalnik – Igrišće – rezultati arheoloških iskopavanja u 2015. godini

**122 Andreja Kudelić
Branko Mušič**

Kurilovec – Belinščica – rezultati geofizičkih istraživanja

127 Tatjana Tkalčec

Burg Vrbovec u Klenovcu Humskom – arheološko konzervatorski radovi na kuli u 2015.

**63 Zorko Marković
Katarina Botić**

Podgorač, Ražište – results of the archaeological excavations in 2015

71 Kornelija Minichreiter

Slavonski Brod, Galovo, archaeological research in 2015

77 Saša Kovačević

Research into the infrastructure of Prehistoric settlements at the Nova Bukovica – Sjenjak site, season 2015

82 Marko Dizdar

Research results of the La Tène culture cemetery at Zvonimirovo – Veliko polje in 2015

86 Jadranka Boljunčić

Research results on archaeological human remains from medieval cemetery Zvonimirovo (northern Croatia), in the context of bone and CT evidence of a rare infratentorial – mastoid trepanation

**93 Daria Ložnjak Dizdar
Marija Mihaljević
Mario Gavranović**

Babine grede in Dolina – research of a Late Bronze Age settlement in Posavina in 2015

99 Tatjana Tkalčec

Late medieval complex at Grubišno Polje – Šuma Obrovi – initial archaeological excavations in 2015

113 Siniša Krznar

Torčec – Cirkvišće, archaeological research of the medieval and early modern cemetery in 2015

**117 Snježana Karavanić
Andreja Kudelić**

Kalnik – Igrišće – results of archaeological excavations in 2015

**122 Andreja Kudelić
Branko Mušič**

Kurilovec – Belinščica – results of geophysical research

127 Tatjana Tkalčec

Vrbovec Castle in Klenovec Humski, archaeological and conservation works on the keep in 2015

136 Asja Tonc Mateja Hulina Preliminarni rezultati zaštitnih istraživanja na prostoru prezentacijskog platoa kod špilje Vrlovke	136 Asja Tonc Mateja Hulina <i>Preliminary results of rescue excavations in the area of presentation plateau near Vrlovka cave</i>
139 Bartul Šiljeg Ana Konestra Gaetano Benčić Stancija Blek (Tar), kampanja 2015. g.: nastavak arheološko-konzervatorskih istraživanja i prezentacija rezultata široj javnosti	139 Bartul Šiljeg Ana Konestra Gaetano Benčić <i>Stancija Blek (Tar), 2015: continuation of archaeological research and conservation activities, and presentation of results to the public</i>
144 Goranka Lipovac Vrklijan Ivan Valent Ana Konestra Ivana Ožanić Roguljić Antički proizvodni keramičarski kompleks u Crikvenici – zaključna istraživanja 2015. godine	144 Goranka Lipovac Vrklijan Ivan Valent Ana Konestra Ivana Ožanić Roguljić <i>Roman pottery production complex in Crikvenica – conclusive research in 2015</i>
152 Ivan Radman-Livaja Asja Tonc Rezultati probnih iskopavanja na Gradini Sv. Trojice 2015. godine	152 Ivan Radman-Livaja Asja Tonc <i>Results of trial excavations on Sveta Trojica Hillfort in 2015</i>
155 Kristina Turkalj Nera Šegvić Emmanuel Botte Audrey Bertrand Brač Novo Selo Bunje 2015.	155 Kristina Turkalj Nera Šegvić Emmanuel Botte Audrey Bertrand <i>Brač Novo Selo Bunje in 2015</i>
160 Marina Ugarković Ivančica Schrunk Vlasta Begović Marinko Petrić Rimska vila u uvali Soline na otoku Sveti Klement (Pakleni otoci, Hvar) – arheološka istraživanja 2015. godine	160 Marina Ugarković Ivančica Schrunk Vlasta Begović Marinko Petrić <i>Roman villa in Soline Bay on the Island of St. Clement (Pakleni Islands, Hvar) – archaeological investigation in 2015</i>

Terenski pregledi

167   **Marko Dizdar**
Hrvoje Vulić

Terenski pregled i probna iskopavanja na izgradnji istočne obilaznice Vinkovaca

170   **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Terenski pregled na prostoru općina Belišće, Marijanci i Donji Miholjac u 2015. godini

173   **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar

Terenski pregled i arheološki nadzor na izgradnji obilaznice Donjega Miholjca

176   **Zorko Marković**
Jasna Jurković

Rezultati terenskog pregleda područja Grada Našice (naselja Granice, Polubaše i Rozmajerovac) 2015. godine

185   **Zorko Marković**
Katarina Botić
Jasna Jurković

Rezultati terenskog pregleda općina Našice i Koška 2015. godine

192   **Andreja Kudelić**
Filomena Sirovica

Prikaz rezultata druge faze sustavnog terenskog pregleda gornje Podravine

196   **Goranka Lipovac Vrkljan**
Asja Tonc
Vedrana Glavaš
Ana Konestra
Željka Molak Župan

Rezultati terenskih pregleda na području podvelebitskog Primorja i neposrednog zaleđa

201   **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Irena Radić Rossi

Rezultati aktivnosti projekta „Arheološka topografija otoka Raba“ u 2015. g.: terenski pregledi, obrada arheološke građe, popularizacija znanosti

Field Surveys

167   **Marko Dizdar**
Hrvoje Vulić

Field survey and trial excavations during the construction of the Vinkovci beltway

170   **Hrvoje Kalafatić**
Bartul Šiljeg

Field survey on the territory of Belišće, Marijanci and Donji Miholjac municipalities in 2015

173   **Daria Ložnjak Dizdar**
Marko Dizdar

Field survey and archaeological supervision during the construction of the Donji Miholjac beltway

176   **Zorko Marković**
Jasna Jurković

Results of field survey in the City of Našice area (settlements Granice, Polubaše and Rozmajerovac) in 2015

185   **Zorko Marković**
Katarina Botić
Jasna Jurković

Results of a field survey of Našice and Koška municipalities in 2015

192   **Andreja Kudelić**
Filomena Sirovica

Results of the second phase of a systematic field survey in Upper Podravina

196   **Goranka Lipovac Vrkljan**
Asja Tonc
Vedrana Glavaš
Ana Konestra
Željka Molak Župan

Results of field survey in sub-Velebit Coast and hinterland

201   **Goranka Lipovac Vrkljan**
Ana Konestra
Irena Radić Rossi

Results of the „Archaeological topography of the Island of Rab“ project in 2015: field surveys, processing of archaeological finds, popularization of science

Eksperimentalna arheologija

207   **Andreja Kudelić**

Eksperiment u arheologiji – priprema i sastav lončarske smjese

Experimental Archaeology

207   **Andreja Kudelić**

Experiment in archaeology – preparation and composition of clay paste

Zračna arheologija

213   **Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić**

Zračno rekognosciranje, Osječko-baranjska županija 2015. godine

Aerial archaeology

213   **Bartul Šiljeg
Hrvoje Kalafatić**

Aerial reconnaissance, Osječko-baranjska County in 2015

Ostala znanstvena djelatnost Instituta za arheologiju

223-234

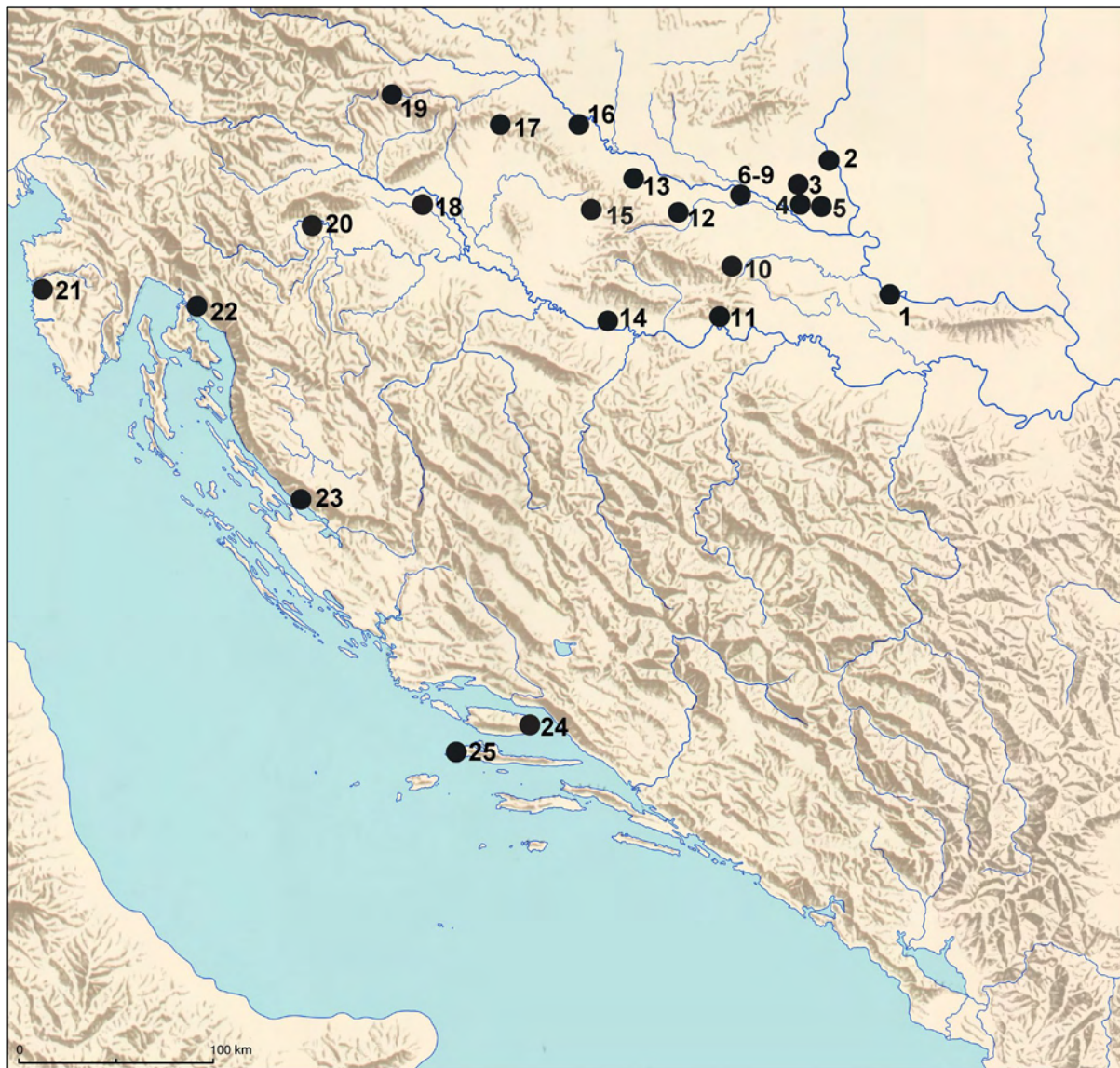
Additional scientific activity of the Institute

223-234

Arheološka istraživanja

Archaeological Excavations

1. Sotin, Srednje polje i Zmajevac
2. Batina – Sredno
3. AN 3B Beli Manastir – Sedmitar
4. AN 7A Jagodnjak – Napuštene njive
5. AN 7B Čeminac – Vakanjac
6. AN 2 Donji Miholjac – Vrancari
7. AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica
8. AN 6 Donji Miholjac – Đanovci
9. AN 7 Donji Miholjac – Panjik
10. Podgorač – Ražište
11. Slavonski Brod – Galovo
12. Nova Bukovica – Sjenjak
13. Zvonimirovo – Veliko polje
14. Dolina – Babine grede
15. Grubišno Polje – Šuma Obrovi
16. Torčec – Cirkvišće
17. Kalnik – Igrišće
18. Kurilovec – Belinščica
19. Klenovec Humski – Plemićki grad Vrbovec
20. Vrlovka
21. Tar – Stanција Blek
22. Crikvenica – Igralište
23. Gradina Sv. Trojica
24. Brač – Novo Selo Bunje
25. Sveti Klement – Soline

Zaštitna arheološka istraživanja nalazišta AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica na južnoj obilaznici grada Donjeg Miholjca 2015. godine

Rescue excavations of the site AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica on Donji Miholjac southern beltway route in 2015

Katarina Botić

Primljeno/Received: 18. 05. 2016.
Prihvaćeno/Accepted: 02. 06. 2016.

U zaštitnim istraživanjima nalazišta AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica na trasi obilaznice grada Donjeg Miholjca, smještenom u nizini na jugoistočnom rubnom dijelu grada, otkriveni su ostaci ranobrončanodobnog i kasnolatskog/ranoantičkog rubnog dijela naselja. Prapovijesni nalazi iz dvije veće otpadne jame na srednjem odnosno istočnom dijelu lokaliteta pripadaju ranobrončanodobnoj vinkovačkoj kulturi, a u dvije je otpadne jame na zapadnom dijelu lokaliteta utvrđen materijal kasnog latena zajedno s ranoantičkim nalazima (kraj 1. st. n. e.). Pronađen je i velik broj stupova čija se gustoća povećava prema istočnom dijelu lokaliteta, no njihova datacija nije moguća. Nalazi i konfiguracija terena ukazuju na mogućnost da su se prapovijesno i kasnolatsko/ranoantičko naselje nalazili na uzvišenju sjeverno od istraženog dijela trase te da je trasom obuhvaćen samo rubni dio oba naselja.

Ključne riječi: Donji Miholjac, zaštitno iskopavanje, ranobrončanodobna vinkovačka kultura, kasni lateni, rana antika
Keywords: Donji Miholjac, rescue excavation, early Bronze Age Vinkovci culture, late La Tène period, early Roman period

Institut za arheologiju proveo je zaštitna arheološka istraživanja na trasi južne obilaznice grada Donjeg Miholjca, faza II, na lokalitetu AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica (stacionaža 3+290 – 3+540) od 25. ožujka do 11. travnja 2015. g.¹ Ukupno je istražena površina od 5000 m².

U rujnu 2008. g. na budućoj trasi obilaznice Donjeg Miholjca Institut za arheologiju, u suradnji s Muzejom Valpovštine, proveo je terenski pregled pri čemu je ustanovljeno postojanje 4 lokaliteta među kojima i lokalitet Mlaka/trafostanica (Minichreiter 2009: 131, Karta 1: 3). Lokalitet se nalazi na parcelama jugoistočno i jugozapadno od trafostanice u perifernom dijelu grada Donjeg Miholjca. Teren na južnim rubnim dijelovima lokaliteta terasasto pada što je omogućavalo naseljavanje tijekom prapovijesti i kasnije. Ovim je terenskim pregledom utvrđeno postojanje prapovijesnih, antičkih i srednjovjekovnih nalaza.

Prva istraživanja lokaliteta, tj. iskop probnog rova po središnjoj osi trase obilaznice, obavljen je u jesen 2010. g. (Dizdar 2011). Ovim istraživanjima utvrđeni su prapovijesni nalazi (lasinjska kultura) te antički nalazi. Kasnije je izvršeno zaštitno arheološko istraživanje istočnog dijela lokaliteta na kojem je već

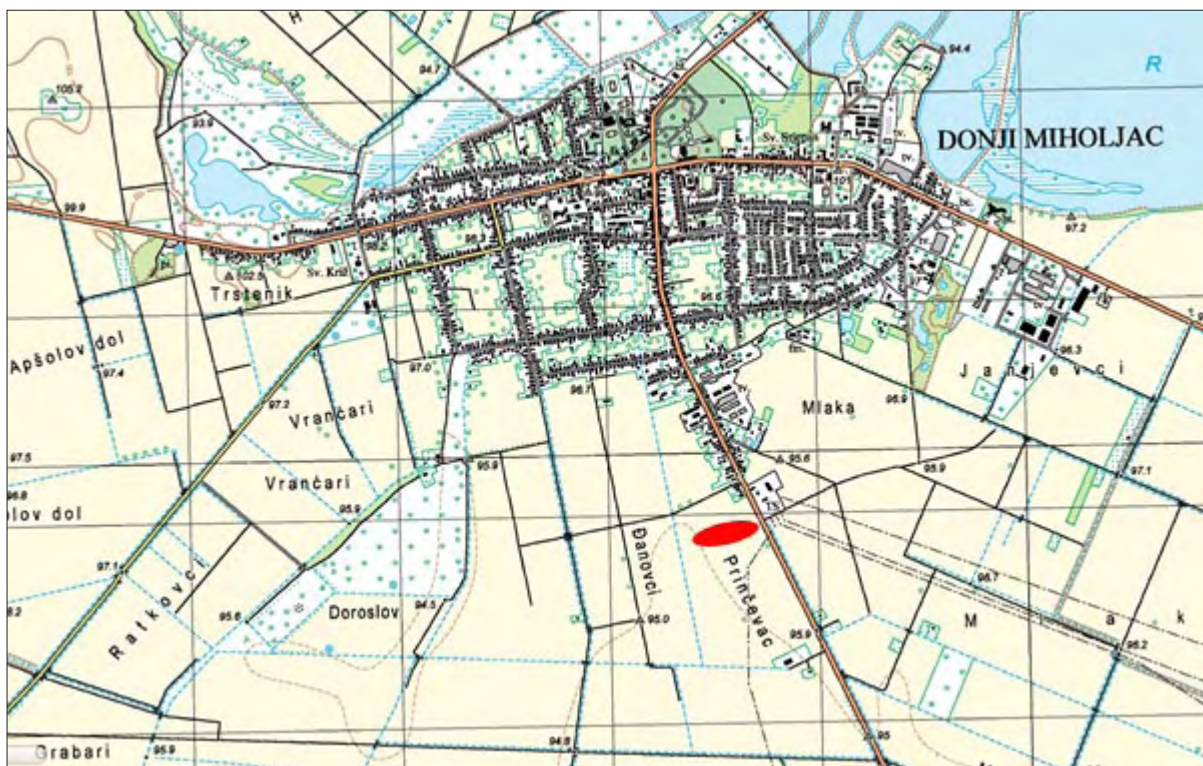
izgrađen dio obilaznice i kružni tok, ali ovi podaci nisu objavljeni, već se radi o usmenoj informaciji.

Istraživanja provedena 2015. g. na zapadnom dijelu lokaliteta AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica pokazala su postojanje objekata koji pripadaju ranobrončanodobnoj vinkovačkoj kulturi² te kasnolatske nalaze zajedno s ranoantičkim nalazima (kraj 1. st. n. e.)³. Istraživanja su također pokazala kako trasa ceste na ovom dijelu prolazi najnižim dijelom lokaliteta jer je južna polovica lokaliteta, posebno njegovi istočni i središnji dijelovi, bila prilikom iskopa vrlo mekana, a nakon kiše na tim se dijelovima zadržavala voda. Isto je tako svaki malo dublji iskop jame bio popraćen nadiranjem podzemne vode. Smještaj centralnog dijela naselja može se očekivati na parcelama sjeverno od istraženog lokaliteta, posebno na istočnom dijelu, jer je pregledom tih parcela prikupljena uglavnom prapovijesna keramika (badenska i lasinjska kultura) i jedan ulomak srednjovjekovne keramike.

1 U istraživanjima su sudjelovali Katarina Botić, znanstvena novakinja Instituta za arheologiju (voditeljica istraživanja), Danimirka Podunavac, dipl. arheol., Igor Mudrinić, dipl. arheol. te 6 radnika. Strojni iskop humusnog sloja izvršila je tvrtka IGP Gradnja.

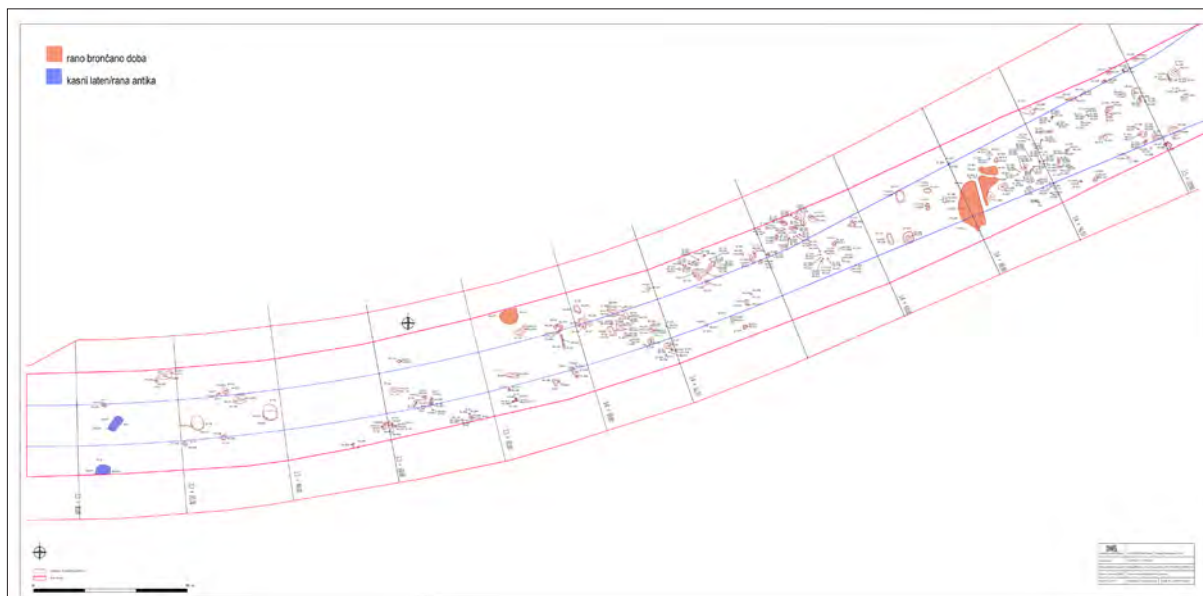
2 Paralele za ukrase i oblike posuda mogu se naći kod: Dimitrijević 1966: T. 10–17; 1982; Tasić 1984: T. 5–6; Marković 1994: T. 37–38; 2002; 2003a; 2003b; 2010; Kalafatić 2006; Kalafatić, Hršak 2007 itd.

3 Zahvaljujemo kolegama dr. sc. Asji Tonc i dr. sc. Marku Dizdaru iz Instituta za arheologiju na dataciji nalaza. Nalazi uglavnom pripadaju vremenu kasnog latena, a među njima je pronađeno i nekoliko ulomaka rimske keramike tankih stijenki ukrašene barbotinom (sl. 9). Najbliža paralela su nalazi s lokaliteta Učiteljski fakultet u Osijeku datirani u drugu polovinu 1. st. n. e. (Filipović, Crnković 2014: 105, T. 4: 30).

Karta 1 Položaj lokaliteta AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica.

Map 1 Location of AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica site.

Sl. 1 Plan arheološkog nalazišta AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica (izradila: K. Jelinčić; prilagodila: K. Botić).

Fig. 1 Layout of the AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica site (made by: K. Jelinčić; adapted by: K. Botić).

Sveukupno je istražen 191 objekt od kojih velika većina obuhvaća manje jame i rupe od stupova s malo prapovijesnih nalaza koje je teško datirati ili su jame bez nalaza. Najveća gustoća istraženih objekata nalazi se na istočnom dijelu lokaliteta. Nekoliko je većih objekata bilo moguće datirati.

Rano brončano doba (sl. 2–5)

U središnjem dijelu lokaliteta, uz sjeverni profil, utvrđeno je postojanje objekta iz vremena ranobrončanodobne vinkovačke kulture (SJ 019). I ovdje se radi o nešto dubljoj otpadnoj jami u kojoj je pronađena velika količina keramike, životinjskih

kostiju te ostataka gara i pepela. Sjeverni dio jame nije istražen jer se podvlačio pod sjeverni profil trase. Na istočnom dijelu lokaliteta utvrđeno je postojanje velike i relativno plitke jame (SJ 241) čija namjena nije poznata. Također je sadržavala nalaze vinkovačke kulture, ali je nalaza bilo relativno malo. Zapuna gotovo nije sadržavala gar i pepeo, a sadržavala je i znatno manje životinjskih kostiju. Uz sjeveroistočni rub ove jame nalazila se manja ovalna jama (SJ 383) koja je također sadržavala prapovijesne nalaze, najvjerojatnije vinkovačke kulture. I ova je jama bila plića i nije sadržavala gar i pepeo, a nalaza kostiju bilo je vrlo malo.

Sl. 2 Zapuna SJ 020 i ispražnjena jama SJ 019, oba pogleda prema istoku (snimila: K. Botić).

Fig. 2 Fill SU 020 and emptied pit SU 019, both views to the east (photo: K. Botić).

Sl. 3 Nalazi vinkovačke kulture iz SJ 020 (snimili: H. Kalafatić i K. Botić; izradila: K. Botić).

Fig. 3 Vinkovci culture finds from SU 020 (photo: H. Kalafatić and K. Botić; made by: K. Botić).

Sl. 4 Zapuna SJ 242 i ispražnjena jama SJ 241, oba pogleda prema sjeveroistoku (snimila: K. Botić).

Fig. 4 Fill SU 242 and emptied pit SU 241, both views to the northeast (photo: K. Botić).

Sl. 5 Nalazi vinkovačke kulture iz SJ 242 (snimila: K. Botić).

Fig. 5 Vinkovci culture finds from SU 242 (photo: K. Botić).

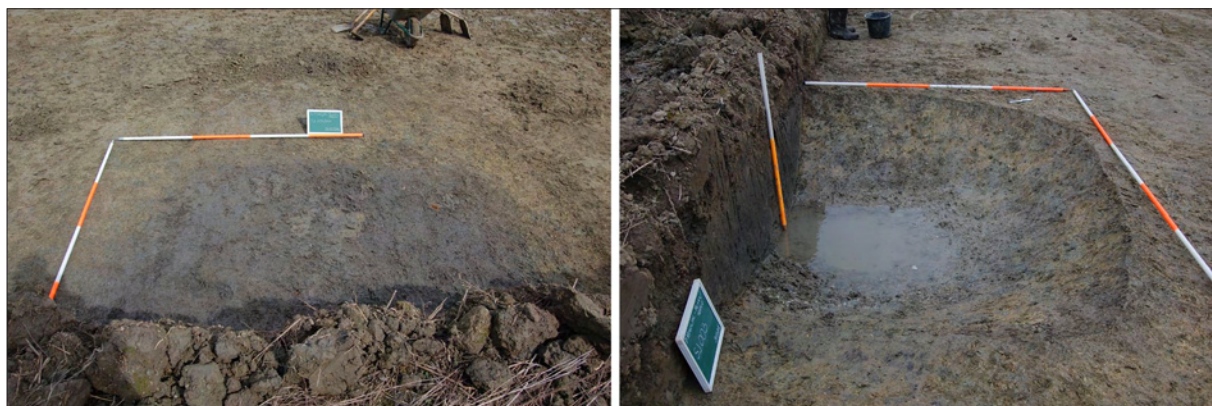
Prilikom istraživanja primijećeno je postojanje nekadašnjeg voćnjaka na ovom dijelu lokaliteta jer je ustanovljen veći broj jama ukopan u redovima s karakterističnom zapunom u kojoj se nalazio i dio žute ilovače. Dvije od tih jama djelomično su istražene (SJ 015 i SJ 041 na zapadnom dijelu lokaliteta) kako bi se dokumentirala njihova zapuna. Ostale jame nisu praznjene jer nisu sadržavale nalaze.

Kasni laten/rana antika (sl. 6–9)

U istraživanjima su definirana dva objekta (SJ 003 i 005) koja pripadaju kraju 1. st. n. e. Radi se o manjim otpadnim jamama smještenim na zapadnom dijelu lokaliteta. Nešto dublja

jama (SJ 003) svojim je južnim dijelom zalazila u profil trase i taj dio nije istražen. U jami je pronađena veća količina keramike, nešto životinjskih kostiju, a zapuna je sadržavala i dosta gara i pepela. Jama SJ 005 nalazila se nekoliko metara sjeveroistočno od prethodne i bila je plića s manje nalaza i znatno manje gara i pepela.

Istraživanja na nalazištu AN 3 Donji Miholjac – Mlaka/trafostanica otkrila su rubne dijelove naselja ranobrončanodobne vinkovačke kulture i naselja kasnog laten/rane antike. Naselja su se vjerojatno nalazila na nešto uzvišenijem prostoru sjeverno od istraženog dijela dok je nizinski dio, obuhvaćen istraživanjima, vjerojatno često bio plavljen te nije bio pogodan za naseljavanje.

Sl. 6 Zapuna SJ 004, pogled prema sjeveru i ispražnjena jama SJ 003, pogled prema zapadu (snimila: K. Botić).

Fig. 6 Fill SU 004, view to the north, and emptied pit SU 003, view to the west (photo: K. Botić).

Sl. 7 Kasnolatenski nalazi iz SJ 004 (snimila: K. Botić).

Fig. 7 Late La Tène finds from SU 004 (photo: K. Botić).

Sl. 8 Zapuna SJ 006, pogled prema sjeveru i ispražnjena jama SJ 005, pogled prema jugozapadu (snimila: K. Botić).

Fig. 8 Fill SU 006, view to the north, and emptied pit SU 005, view to the southwest (photo: K. Botić).

Sl. 9 Kasnolatenski i ranoantički nalazi iz SJ 006 (snimila: K. Botić).

Fig. 9 Late La Tène and early Roman period finds from SU 006 (photo: K. Botić).

Literatura

- Dimitrijević, S. 1966, Rezultati arheoloških iskopavanja na području Vinkovačkog muzeja od 1957. do 1965. god. (Prehistorija i srednji vijek), *Acta Musei Cibalensis*, Vol. 1, 35–99; T.1–24.
- Dimitrijević, S. 1982, Rana Vinkovačka kultura i njen odnos prema Vučedolskom supstratu u svjetlu iskopavanja u Vinkovcima 1977.-78. godine, *Opuscula archaeologica*, Vol. 7, 7–36; T.1–8.
- Dizdar, M. 2011, Probna iskopavanja i nadzor na izgradnji dionice državne ceste D-34 – obilaznica Donjeg Miholjca, *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. VII, 20–22.
- Filipović, S., Crnković, M. 2014, Barbotinska dekoracija na keramici tankih stijenci s istraživanja u Mursi (Vojarna 2008. – 2013.), *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, Vol. 31, 101–122.
- Kalafatić, H. 2006, Žarni grob vinkovačke kulture s lokaliteta Vinkovci – Duga ulica 40, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, Vol. 23, 17–28.
- Kalafatić, H., Hršak, T. 2007, Žarni grob ranog brončanog doba s lokaliteta Selci Đakovački – Kaznica: zvonasti pehari na jugu Karpatske kotline?, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, Vol. 24, 41–47.
- Marković, Z. 1994, *Sjeverna Hrvatska od neolita do brončanog doba – Problem kontinuiteta stanovništva i kultura sjeverne Hrvatske od ranog neolita do početka brončanog doba*, Koprivnica.
- Marković, Z. 2002, Grabrovac kod Đakova i početak brončanog doba u sjevernoj Hrvatskoj, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, Vol. 19, 31–45.
- Marković, Z. 2003a, Novi prilozi poznavanju eneolitika i brončanog doba u Koprivničkoj Podravini, *Izdanja Hrvatskog arheološkog društva*, Vol. 21, Zagreb, 41–56.
- Marković, Z. 2003b, Sjeverna Hrvatska na izmaku eneolitika i početku ranog brončanog doba, *Histria antiqua*, Vol. 11, 183–201.
- Marković, Z. 2010, Prilog poznavanju vinkovačke kulture, *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, Vol. 27, 33–49.
- Minichreiter, K. 2009, Arheološki lokaliteti na trasi južne obilaznice grada Donjeg Miholjca i južne obilaznice Kutine, *Annales Instituti Archaeologici*, Vol. V, 130–133.
- Tasić, N. 1984, Die Vinkovci-Kultur, in: N. Tasić (ed.), *Kulturen der Frühbronzezeit des Karpatenbeckens und Nordbalkans*, Balkanološki institut SANU, posebna izdanja, Vol. 22, serija: Balcano-pannonica, Beograd, 15–32.

Summary

In March and April 2015, the Institute of Archaeology conducted rescue archaeological excavations of the AN 3 Donji Miholjac – Mlakal trafostanica site on Donji Miholjac southern bypass route. Site is situated in the lower ground near the southeast peripheral part of town. The remains of peripheral early Bronze Age and late La Tène/early Roman period settlements were found. Prehistoric finds from two larger refuse pits situated in the central and eastern part of the excavated area belong to the early Bronze Age Vinkovci culture. Two refuse pits situated in the western part of the excavated area yielded finds from late La Tène and early Roman period (the end of the 1st c. AD). For the large amount of post holes and smaller pits, whose concentration increases towards the east part of the excavated area, it is not possible to determine a specific period. Archaeological finds and the configuration of the terrain indicate the presence of Prehistoric and late La Tène/early Roman settlements on the higher ground north of the excavated area which covered only the peripheral part of both settlements.

